

Pax mongolica (?)

Jozef Duháček

11. septembra 2023 + **História** + **Komentár**

Podľa wikipédie, mongolské výboje v 13. storočí mali za následok rozsiahlu a dobre zdokumentovanú skazu veľkej časti sveta. Mongolská armáda dobyla stovky miest, dedín a usadlostí a pozabíjala pri tom milióny ľudí. Jeden z odhadov hovorí, že asi 11 % svetovej populácie bolo zabitých buď počas mongolských nájazdov alebo bezprostredne po nich, teda približne 38 – 60 miliónov ľudí. Tieto udalosti sú považované za jedny z najkrvavejších prípadov masového zabíjania v histórii ľudstva.

Stredoveké vyobrazenie bitky pri rieke Slaná (11. apríla 1241, dnešné Maďarsko).

zdroj: wikimedia commons

Aby sa Džingischán a jeho generáli vyhli vojne, ponúkali svojim nepriateľom možnosť vzdať sa bez odporu. Títo nepriatelia sa potom stali vazalmi, platili tribút, prijímali mongolských obyvateľov a živili mongolské vojská. Chán im na oplátku zaručil ochranu, ale iba v prípade, že sa podriadili mongolskej nadvláde a boli poslušní.

Ak sa nepriateľ postavil na odpor, nasledovalo masívne ničenie, zabíjanie, teror a smrť. David Nicole v knihe *The Mongol Warlords* poznamenáva, že „*teror a masové vyhladzovanie každého, kto sa im postavil na odpor, bola dobre odskúšaná mongolská taktika*“. Ak sa nepriateľ odmietol podriaďiť, Mongoli nasadili stratégiu totálnej vojny – mongolskí velitelia prikázali kolektívne vyvražďovanie obyvateľstva a ničenie majetku. Hovorí sa, že veľká časť Mezopotámie, ktorá bola v staroveku považovaná za úrodnú krajinu a kolísku civilizácie, vďaka mongolskému besneniu spustla, zavlažovacie kanály boli prerušené a zasypané a krajina nastúpila cestu transformácie na vyprahnutú pustatinu, ktorou je dnes.

Ilustrácia stvárňujúca bitku pri Lehnici (9. apríla 1241, dnešné Poľsko) z *Legendy o svätej Hedvige*.

zdroj: wikimedia commons

Úspech mongolskej taktiky závisel od strachu, ktorý mal vyvolať kapituláciu nepriateľského obyvateľstva. Terorizmus vyvolal strach, ktorý následne znehybnil a zneškodnil sily, ktoré mu mohli potenciálne vzdorovať.

Džingischán (vlastným menom Temüdzin) patril medzi mnohých, v dejinách zapísaných veliteľov, ktorí využívali masové vraždenie mužov a chlapcov bez ohľadu na to, či to boli vojaci, civilisti alebo jednoducho iba prekážali v danom čase a mieste. V roku 1202 sa spojil s Ongchánom, aby si podrobili Tatárov, a nariadili popravu každého tatárskeho muža a chlapca, ktorí boli vyšší ako zákolník (klin, ktorým sa zaistovalo koleso na voze, aby neskĺzo z osi), a tatárske ženy brali do zajatia ako sexuálne otrokyne. Bol to kolektívny trest za otravu Džingischánovho otca Jesügej-bátara, z ktorej Mongoli – podľa *Tajnej histórie Mongolov* (autentický prameň k dejinám Mongolov z 13. storočia, napísaný neznámym autorom priamo na dvore Veľkého chána, pozn. red.) – vinili práve Tatárov.

Mongolské armády šírili teror a táto forma psychologickej vojny sa ukázala ako vysoko účinná pri potláčaní odporu voči mongolskej nadvláde. Existujú správy o osamelých mongolských vojakoch, ktorí jazdili do podrobených dedín a náhodne popravovali roľníkov ako skúšku lojality. Bolo všeobecne známe, že jediný akt odporu privedie do mesta celú mongolskú armádu a tá potom vyhladá jeho obyvateľov. Strachom si teda zabezpečovali poslušnosť.

Odvádzanie zajatcov do otroctva mongolskými nájazdníkmi vyobrazené v kronike Jána Thurza z roku 1488.

zdroj: wikimedia commons

1. až 4. septembra 2023 sa konala apoštolská cesta pápeža Františka do Mongolska. Pri stretnutí s mongolským prezidentom Uchnaagiinom Khurelsukhom sa v rámci diplomatických zdvorilostí pápež

František zamyslel nad náboženskou situáciou v krajine a chválil mongolskú tradíciu náboženskej slobody, ktorá sa vraj datuje až do obdobia Mongolskej ríše, ktorá siahala od Čínskych morí (Juho- a Východočínske more, pozn. red.) až po Uhorsko a bola doposiaľ tou najrozsiahlejšou ríšou v dejinách ľudstva.

„Skutočnosť, že táto ríša mohla v priebehu storočí obsiahnuť také vzdialené a rozmanité krajiny, svedčí o pozoruhodnej schopnosti vašich predkov uznať výnimočné kvality národov prítomných na jej obrovskom území a dať ich do služieb spoločného rozvoja,“ – povedal František prezidentovi, diplomatovi a kultúrnym lídrom v prejavoch v štátnom paláci.

„Tento model by sa mal doceniť a znovu ponúknuť aj v našej dobe,“ – povedal ďalej Svätý Otec.

S odvolaním sa na obdobie relatívnej politickej stability v rámci Mongolskej ríše v 13. storočí, ktoré umožnilo rozkvet obchodu a cestovania, František vyzval, aby sa takéto obdobie bratstva a mieru zakorenilo aj dnes a šírilo mier v celom regióne.

„Nech nebesia dožičia, aby dnes, na tejto zemi zdevastovanej nespočetnými konfliktmi, došlo k obnove, ktorá rešpektujúc medzinárodné zákony nastolí stav, ktorý sa kedysi volal Pax mongolica, čiže absenciu konfliktov,“ povedal pápež František.

– Ako možno na jednej strane chváliť despotický a brutálny režim kočovníckych nájazdníkov, ktorý dosiahol mier tým, že nelútostne vyvraždil desiatky miliónov až mu už nemal kto oponovať a na druhej strane neprestajne kritizovať a urážať veriacich tradičných katolíkov, ktorí sa pokúšajú žiť Kristovo evanjelium podľa modelu, ktorý nasledovali desiatky generácií našich katolíckych predkov nie je z pontifikovej reči úplne zrejmé, snáď to vysvetlí niekedy nabadúce.

Zdroj: apnews.com, wikipedia.com

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/pax-mongolica/>